

Langs nye stier..

**Alternativer for videreføring
til styret i Dyrøyseminarsenteret KF**

Oktober 2012.

Hovedkomiteen for Fårikålfestivalen i Dyrøy 2012.

Stig Stokkland, prosjektleder

Nina Nikolaisen, Dyrøyseminarsenteret.

Ulrike Naumann, Dyrøyseminarsenteret.

Ragnvald Tollefsen, hav og landbruksleder Dyrøy kommune.

Hans Bakkejord, Dyrøy Nærmiljøsentral

Innledning

Fårikålfestivalens formål er å være en faglig, forskende og folkelig feiring av lokal matkultur, landbruk generelt og fårikål/lam/sauenæring spesielt. Festivalen sprang ut av Kultur- og næringssettingsinga i Dyrøy 2017. Den ble arrangert for første gang i 2008, og i år dermed for 5. gang!

Kort oppsummering av årets festival.

Årets festival gikk av stabelen 27.-29. september. Arrangementene var sentrert rundt Nordavindshagen. Vi hadde 4 hovedarrangementer med totalt 8-1200 gjester/ deltakere, blant annet en god del «hyttefolk» og folk fra nabokommunene i tillegg til egne innbyggere. Total økonomisk ramme for årets festival har vært kr. 160.000. Dyrøyseminarsenteret KF har vært prosjektansvarlig. Stig Stokkland har vært engasjert som prosjektleder. I tillegg har Nina Nikolaisen, Ulrike Naumann og Ragnvald Tollefsen og Nærmiljøsentralen v/ Hans Bakkejord utgjort hovedkomitéen.

Følgende har vært hovedarrangementene i 2012:

- Kor i Kål
- Fagseminaret «Lam i gryta og penger i kassa»
- Magisk Helaften
- Markedsdagen inkludert lokalmattorg, forestilling, lørdagskafé og aktivitetsverksted for barn.

Perspektiver i samfunnet.

- Lokalmatinteressen økende. Omsetningen av lokal mat har økt med 13% fra 2010 til 2011. Stort potensiale for videre økning, men da må utbudet økes.
- Samtidig er det satt sterkt fokus på folkehelse, med blant annet forebygging som viktig fokusområde i Samhandlingsreformen. Befolkningen blir stadig mer usunn, lite aktivitet og dårlig kosthold er viktige utfordringer. Flere dør av livsstilsykdommer enn av sult i Norge. Fårikålfestivalen har hatt fokus på bruk av rene råvarer framfor industrimat, på lokal matkultur som en motvekt til ferdigmatkulturen og på høsting/matauk, som også er viktig folkehelseiltak.
- Landbruket i Dyrøy er som ellers i landet under press. Men bidrar til betydelig verdiskaping og mange arbeidsplasser direkte og indirekte. Vi anslår ei årlig verdiskaping på rundt 8 millioner kr, og tilsvarende i sekundær og tertiærnæringer, blant annet AS TEMA, Dyrøymat og Byggern Brøstadbotn.
- Registreringer for Troms viser at kapasiteten for beitedyr i utmarka er seks til sju ganger større enn det faktiske antallet dyr i fylket. For Dyrøy sitt vedkommende betyr dette at antall vinterfôra sau i kommunen kan økes fra tusen til fem tusen dyr, noe det også er nok innmark til. Dersom man oppnår dette vil man også få bedre kontroll med gjengroing av utmark.

Resultater /Effekter

- Fårikålfestivalen har bidratt til god omsetning for tilbyderne på Lokalmattorget, og til å synliggjøre muligheter for å skape næring av lokale råvarer. For årets festival er det snakk om 80-100.000 kr. Vi har eksempler på tilbydere som har bygd opp en tilleggsnæring etter å ha vært på Fårikålfestivalen.
- Fårikålfestivalen har bidratt til omdømmebygging for sauenevinga og landbruket, i følge tilbakemeldinger fra næringa.
- Fårikålfestivalen har bidratt til større mulighetsfokus i sauenevinga, ref. Artikkel dyroyseminaret.no og tanker om rekrutteringsprosjekt.
- Fårikålfestivalen har bidratt til involvering av barn og unge i forhold til lokal mat, matkultur og landbruk. Barnehagen, fotogruppa i Zantom, 4. klasse med potetprosjektet, restaurant og matfag i fht fårikålproduksjon. Tidligere har vi hatt «skolekjøkken» for mellomtrinnet med nybakt verdensmester i kokkekunst Jostein Medhus som lærer. Bidratt til opprettelse av «Kul Mat» som kulturskoletilbud.
- Fårikålfestivalen har bidratt til økt trafikk inn mot Dyrøy, noe som har hatt betydning for lag/foreninger og lokal handels/ servicenæring.

Modeller for videreføring av Fårikålfestivalen

Fårikålfestivalen er et sammensatt arrangement, som etter vår vurdering ikke kan bære seg selv som et kommersielt arrangement. Vi mener likevel at festivalen bør videreføres, med henvisning til de effektene som er nevnt i forrige avsnitt. Hovedkomitéen har diskutert og har kommet fram til to alternative modeller for videreføring, dersom ikke festivalen besluttes avvirket.

Alternativ 1- Integrering i kommunen

Fårikålfestivalen innlemmes i kommuneadministrasjonen, ved at koordinator-rollen legges til landbruksetaten, kulturetaten eller helst en kombinasjon. Det avsettes noe midler til markedsføring og praktisk tilrettelegging. De faste arrangementene tilbys til lag& foreninger som har hatt ansvaret så langt, feks Dyrøy korforening, 9.klasse og «Vinklubben». Medarrangørene bærer ansvar for egne arrangementer.

Med utgangspunkt i noenlunde samme program og organisering som de siste 2 år, vil ressursbehovet dreie seg om totalt 2-300 timer i planlegging/ gjennomføring + ca 70-100 i arrangementsutgifter. Det vil være mulig å skaffe ekstern medfinansiering.

Noen muligheter i hht tidligere finansiering:

- Fylkeskommunen, kompetanse- og likestillingsmidler
- Kompetansesenter for småskala matprodusenter i N-N; faglig arr. rettet mot matprodusenter/ kokker etc.
- Hovedprosjekt «Beitetap», i året bidro forprosjektet med midler i fht FF som formidlingsarena.
- Aktører som legger sine arrangementer hit under festivalen vil bidra med midler, f.eks i 2009 da vi var arena for lansering av matstrategi for Troms, for Fylkesmannens landbruksavd. m.fl.

Alternativ 2 - Videreutvikling og utvidelse

Fårikålfestivalen gjøres til et regionalt arrangement med involvering av nabokommuner og sentrale aktører i regionen. Da fortrinnsvis Nortura, Grønn(s)mak-prosjektet, Senja vgs v/ restaurant og matfag og Naturbruk (grønn), Slowfood Senja etc, Troms Folkeblad. Vi beholder noen sentrale arrangementer i Dyrøy; Markedsdagen og Fårikåls dag.

Man kan også se for seg at perspektivet på festivalen utvides til å omfatte et større spekter, feks ved å koble mot sjømat, vilt, høsting og annet- med dagens formål som plattform. Se f.eks <http://www.vesteralenmatfestival.no>

Ressursbehovet i denne modellen vil være todelt. Først vil det være en utvidet planleggingsfase der nye aktører må involveres, og i neste omgang en gjennomføringsfase. Modellen åpner for flere måter å finansiere på, spesielt fordi nedslagsfeltet utvides og fordi festivalens formål treffer mange behov som finnes i samfunnet, spesielt kosthold/folkehelse, lokalmat, maten som viktig del av reiselivet, lokalsamfunnsutvikling og styrking av saueneringa. Alt dette er områder der det finnes midler og ressurser som kan kobles inn.

Dersom dette er en aktuell modell så foreslår vi at det søkes om midler til planlegging/ videreutvikling i første omgang. Der tilskudd kan balanseres med egeninnsats fra eksterne aktører.

Og der kommunen bidrar med ressurser til å utarbeide søknad om finansiering i første omgang, anslagsvis ca en ukes arbeid i Dyrøyseminarsenteret.